

**КРИТИЧНО-ПУБЛІЦИСТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ
АНТІНА РУДНИЦЬКОГО
(сторінками галицької преси першої третини ХХ століття)**

Кулиняк Назар, пошукувач кафедри історії музики ЛНМА імені М. В. Лисенка, м. Львів. Науковий керівник: Назар Лілія Йосифівна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри історії музики ЛНМА імені М. В. Лисенка.

Критично-публіцистична діяльність Антіна Рудницького (сторінками галицької преси першої третини ХХ століття).

В статті розглядається багатовекторний і об'ємний критично-публіцистичний спадок українського композитора, диригента, піаніста, культурно-громадського діяча Антіна Рудницького. Вперше пропонується стратифікація та поділ багаточисленних матеріалів і статей за тематичними групами, які включають наступні блоки: загальної проблематики щодо розвитку української музичної культури, педагогіки та музичної освіти, рецензій на виступи українських та зарубіжних виконавців, оглядів культурно-мистецьких подій. Як оперному диригентові, А. Рудницькому належить вагома частка статей, що стосуються розвитку оперного мистецтва в Україні та за кордоном (не лише Європи, але і США), цикл так званих "оперових стаджіоне" (коротких рецензій), дописи, присвячені львівським та видатним гастролюючим диригентам (напр. Г. Шерхену), одні з перших критичних статей про розвиток кіно та кіномузики тощо. Статті А. Рудницького, що поповнювали загальні відомості української громадськості на найрізноманітніші музичні теми (і досьогодні вартісними є його авторський переклад "Нової естетики музики" Ф. Бузоні (1938) та стаття "Про модерну музику за В. Нойманом „Die Music der Gegenwart" (Митуса: Література й мистецтво, 1922)), які становлять ґрунтовний матеріал для ознайомлення та наближення до звершень національної та світової музики першої третини ХХ-ст., є цінним здобутком в розвитку національної музично-критичної думки, покликані до більш повної та ґрунтовної історіографічної ретроспекції означеного періоду.

Ключові слова: Антін Рудницький, музична критика, галицька періодика першої третини ХХ століття.

Особливою активністю в становленні музичної культури Галичини в період першої третини ХХ ст. відзначалася тогочасна преса, яка виступала свого роду рефлектором і генератором провідних ідей та проблем, що стосувалися культурно-музичного процесу. В українському музикознавстві до висвітлення цієї теми зверталось немало дослідників, зокрема, В. Витвицький, Л. та Т. Мазепи, Л. Кияновська, О. Осадця, Н. Кобрин та ін., які, безперечно, згадують публіцистику А. Рудницького в найрізноманітніших аспектах. Більш повну характеристику А. Рудницького як публіциста дав В. Витвицький у статті “Антон Рудницький – музичний критик і музикознавець” у 1980 році у Передмові (С. 7–11) до праці А. Рудницького “Про музику й музик” [1]. З позицій часу В. Витвицький об’єктивно оцінює та визначає роль А. Рудницького для розвитку української музичної преси. Проте, оцінка ролі такого явища, яка містила хоча б частковий системний огляд літературно-критичної діяльності А. Рудницького у сфері галицької періодики на сьогодні відсутні.

Загалом публіцистично-критичні матеріали А. Рудницького можна поділити на такі тематичні групи.

1) *Проблемні питання шляхів розвитку української музичної культури та її професіоналізації*, а також *конструктивної критики* щодо найбільш актуальних питань чи порушення навіть певних негативних явищ, які часто фігурували в галицькій пресі. Свого роду критичним motto стала тема “музичних болячок”, яка піднімала гострі питання насамперед професіоналізації музичної освіти. Це статті Н. Нижанківського, І. Гриневецького (Нижанківський Н. “Наші музичні болячки” (Діло, 1934. – 15–16.11), Гриневецький І. “Наші музичні болячки”. (Діло, 1934. – 1.12)). А. Рудницький був одним з найяскравіших і можливо найбільш контроверсійним в гроні українських музичних критиків. Персона А. Рудницького як критика стала свого часу чи не найодіознішою постаттю в галицькій пресі в зв’язку з бурхливою дискусією, яку викликала його стаття, опублікована 1 квітня 1934 року в польському журналі “Sygnaly” про українську музику, в якій дуже різко і несправедливо він звинувачує чи не всіх українських композиторів минулого і сучасності у відсталості, низькій вартості їх творчості тощо. Безумовно, що поява такої статті, дійсно викликала цілу бурю протестів, та й погіршила ставлення української музичної громади до А. Рудницького. Слушно, що кожен має право на власну думку, але, все-таки вона повинна бути виваженою і аргументованою.

А. Рудницький на полемічно-дискусійні статті-відозви В. Барвінського, Н. Нижанківського та О. Хомінського відповідає статтею-виправданням “Чи справді аж такий гріх? Відповідь музичним і немусичним опонентам” (Діло, 1934, – 15.04.). У своїй статті А. Рудницький просить вибачення за те, що “справді деякі мої негативні уваги вийшли надто яскраво і zdeформували тенденцію статті..., можливо, що зміст моєї статті не зовсім відповідав наголовкові статті і – можливо не слід було обирати саме таку тему для статті у польському часописі... Хай навіть моя оцінка неправильна, та неправильна технічна форма її вислову (конструкція статті і т.п.), то проте не можна, на мою думку, підтягати аж до рівня “національного злочину” інший погляд на речі суто мистецькі, ніж його мають український загал та його речники...”. І тут же самозаперечення: “Будучи зовсім однозгідним з моїми опонентами, зокрема, завжди поклонявся я перед Миколою Лисенком, як тим митцем-громадянином, що поклав велетенські заслуги для організованого українського музичного життя, для української культури та кристалізації української національної свідомості, – і з цими своїми заслугами ввійшов слушно до історії”. [7]. Безперечно, що А. Рудницький багато сил, енергії, творчих звершень присвятив справі популяризації української культури, і, можливо, навіть ця кричуща стаття (яка не імпонувала ні Сходу, ні Заходу України, ні навіть ворогам української культури, адже вказувала їх обмеженість та некомпетентність)¹ сколихнула і продемонструвала частково упереджений погляд “неначе недоброзичливця” на нашу музику, однак відкрила поле для вирішення багатьох проблем, наприклад, таких як подолання національної меншовартості, провінціалізму, побудову мистецького етнічного автостереотипу (знання про самих себе), розбудову та професіоналізацію всіх ланок музичного життя, обстоювання честі і гідності власних культурних здобутків. Здається, таки допис А. Рудницького, де, за його словами, “батьоре закінчення статті, в якому я дав вислів своїй щирій і глибокій вірі у

---

¹ Попри політичні ворожнечі, істинно інтелігентні та високо професійні польські діячі музичної культури, рівно ж як і українські будували свої стосунки на взаємоповазі та учтивості. Тут варто би згадати і Кароля Ліпінського, і Мечилава Солтиса, і Адольфа Хибінського, і Кароля Шимановського – кумира А. Рудницького. Саме ще 10-річного К. Шимановського М. Лисенко, як незаперечний музичний авторитет, благословив на заняття музикою, вбачаючи в ньому майбутнього визначного музиканта Польщі.

творчий поступ і здвиг української музики. І щоби погодилися зі мною, що диференціація поглядів серед українських митців, діячів української музики, може лише спричинитися до її добра” [7] – частково виконав певну стресову терапію, заставляючи галичан стрепетувати і рухатися назустріч новій добі.

2) *Питання національної музичної освіти.* Просвітницько-критичні матеріали А. Рудницького торкаються і питань загального порядку, і вузько професійних, що засвідчує широкий спектр освітлення проблем музичної освіти, сформульованих у проблемній статті Т. Шухевича “Чи музичне виховання молоді потрібне?” (Діло, 1934. – 20.11). А. Рудницький ставить як завжди гостро питання, називаючи свою статтю “Де наш композиторський доріст?” (Діло, 1937. – 28.08). Цікавою видається і рекламно-агітаційна стаття А. Рудницького “Про виїзд на музичні студії”, де автор описує центральні навчальні музичні заклади Європи та характеризує їх напрямки, педагогічний склад тощо, з метою ознайомлення української молоді для подальших вищих музичних студій. Сюди ж можна зарахувати і кілька статей-рецензій на виступи юних музикантів – учениць Галі Левицької, Лесі Деркач, струнного квартету ВМІ ім. Лисенка, “Оперовий ранок консерваторії” (Діло, 1933 – 20.02) тощо. Іноді зустрічаємося і з замітками на так звані пописи елевів, рецензіями на концерти студентів консерваторії тощо.

Найбільш цікавими є два матеріали, які засвідчують А. Рудницького як сподвижника педагогічної справи. У багатьох його статтях болючими точками постають питання професійного вишколу українських музикантів, та, буквально, кричуща публікація з’являється в “Ділі” 1937 р. під назвою “Де наш композиторський доріст?”, в якій автор констатує брак молодих композиторських кадрів (аналізуючи і причини цього явища), закликаючи до проведення Конкурсів для молодих композиторів (“останній такий конкурс проводився в 1920 р. – 17 літ тому!” – з гіркотою зазначає автор [2], порівнюючи цю недостатку музичної педагогіки з успіхами галицького “Товариства письменників і журналістів” у Львові, які щорічно проводять подібні акції. Думається, що ця тема, піднята А. Рудницьким більше 70 років тому не втратила своєї актуальності і сьогодні. Адже “недостачу композиторського доросту треба вважати найбільшою небезпекою для дальшого розвитку нашої музики. Ще більше: найбільшою гальмою в її нинішньому розвитку. Бо – хочеш не хочеш, а “свіжі соки” беруться тільки в молоді, і тільки вона рішає у мистецтві і про те, що

має бути, і про те, що робиться нині” – підсумовує автор [2]. Місяць перед тим А. Рудницький публікує статтю “Про виїзд на музичні студії” (Діло, 1937. – 31.07), рекламуючи та критично оцінюючи вищі навчальні заклади Відня, Берліна, Праги, Будапешту (поминаючи Лондон і Париж як дуже коштовні точки) з характеристикою найкращих педагогів Європи, аргументує користь навчання за кордоном молодих українських музикантів наступним слушним чином: “Побут на музичних студіях за кордоном повинен дати студентові не тільки фахову освіту, досконалість ремесла, а передовсім: навчити його європейського музичного смаку і розкрити перед ним обрії сучасної музичної дійсності. Не тільки на лекціях в класі мусить він вчитися – але ще більше поза нею, не тільки атмосфера музичної школи чи приватних лекцій має його виховувати, але передовсім музична атмосфера фахових кругів, в які він мусить увійти. Концерти, опери (й театри взагалі), дискусії в гурті товаришів та врешті-врешт найголовніше: можливо перебування поміж зрілими, справжніми, а то й знаними артистами – все це у сумі перетвориться потім в те, що називаємо “музичною зрілістю”. Сухі студії гармонійних правил, композиційних канонів, формальних вправ чи восьмигодинна гімнастика пальців при інструменті – все це дасть розмірно небагато, коли ті мертві чи механічні закони й вправи не зіткнуться з живим життям. Бо тільки тоді набирає мистецтво й музика рисів правди, коли перейде через фільтр життя. В даному випадку: музичних студій за границею, цим життям є ця власне музична атмосфера, якої даремне хотілось шукати б у нас чи у наших сусідів. Тому й виїзд на студії за границю і якнайдовше перебування там є для кожного адепта музичного мистецтва не тільки бажаний, але конечний та необхідний” [6], додаючи доволі радикальні думки, що у виборі міст для вищого вишколу “грають тут роль старі сантименти: до Відня тягне нас, як до колишньої “нашої” столиці, до Праги, як до слов’янського міста, отже осередку, де “наш брат” не почуває себе так чужо як між романськими чи германськими народами. (До речі такий підхід до справи... вважаю цілком хибним: якраз музичні студії поміж зовсім чужими нам, культурою і мистецтвом та і цілим світоглядом, народами, можуть бути на мою думку, для розвитку наших музик і цілої нашої музики загалом якнайкориснішими)” [6].

Зрештою, спроба адаптації найсучасніших світових тенденцій музичного мистецтва та постійна пропаганда високого професіоналізму в музиці – також один з важливих ракурсів педагогічних ідей

А. Рудницького. Свого часу він навіть намагався відкрити гурток “Нова музика” за прикладом тогочасних європейських мистецьких угруповань, та йому це, з огляду на багато причин, не вдалося.

3) *Монографічні статті, присвячені творчості окремих українських композиторів, виконавців, історичні огляди вітчизняної музики тощо.* Якщо зважити та ту обставину, що практично не існувало україномовної історії європейської та національної музики, то ці статті були свого роду компенсатом та просвітянською школою для української громадськості. Так, монографічні теми про творчість українських композиторів порушували чи не всі українські автори². А. Рудницький, зокрема, присвятив кілька статей М. Лисенкові. Це “Микола Лисенко (У 25-ліття його смерті)”, “Лисенко «Ноктюрн» і Ніщинський «Вечорниці»”. В інших статтях А. Рудницький специфічно характеризує творчість чи не всіх українських композиторів, проте, найбільшої шани здобуває в його очах творчість Б. Лятошинського, хоч окремої статті, присвяченої цьому композиторові А. Рудницький не написав.

Шпальти галицької преси висвітлювали і доволі об’ємні історичні розвідки та матеріали, присвячені історії української музики. А. Рудницький вніс свою лепту в цю ланку публіцистики розлогою статтею “Українська пісня на протязі 30 літ”. Сюди ж можна віднести й оглядові статті: “Наша нова музика”, “З нових видань. Поява українського музичного журналу”, а також проблемно-полемічні – “Про українську фільгармонію та оперовий театр”, “Фестиваль української музики”.

4) *Критичні статті та огляди окремих концертів (рецензування).* Окрім монографічних статей, можна було почерпнути важливу інформацію про композиторів, їх твори, а також виконавців у критичних статтях та оглядах окремих концертів. Так, у подібних публікаціях А. Рудницького прозвучали імена багатьох композиторів та виконавців, в т.ч. українських (лише за публікаціями в газеті “Діло”): Едвард Штоерман, Любка і Христя Колесси, Клим Чічка-

---

² С. Людкевич присвятив статті українським композиторам М. Вербицькому, А. Вахнянину, О. Нижанківському, Д. Січинському, К. Стеценкові, В. Барвінському, В. Барвінський – С. Людкевичу, В. Косенку; В. Королів-Старий – О. Кошицю; В. Левицький – Д. Бортнянському, Д. Антонович – Д. Бортнянському, В. Білоцерківський – В. Матюкові, Ост. Нижанківському; Є. Цегельський – С. Людкевичу, Б. Кудрик – С. Воробкевичу.

Андрієнко, Юрій Крих, Деся Ліщинська, Галя Левицька, Роман Савицький, Р. Наймарк, К. Фільдеш, В. Галями-Чапліцький, Олександр Мишуга, Ванда Ляндовска, Михайло Дуда, Фан Байнум, Леопольд Мінцер, Лятошевський, Однопософ, Артур Рубінштайн, Марія Сабат-Свірська, Йоган Штраус, Генріх Шерхен, Моріс Равель та багато інших виконавців отримали оцінку своїх виступів у рецензіях А. Рудницького.

5) *Загальні огляди та рецензії на окремі концерти, мистецькі акції та музичні події* також знайшли відображення в публіцистиці А. Рудницького. До прикладу можна навести наступні статті: “Шевченківський концерт у Великому театрі”, “Вечір лауреатів міжнародного мистецького конкурсу танку”, “Концерт у століття „Русалки Дністрової”, Шевченківський концерт у Великому театрі” тощо. Він рецензував також і хорові концерти. В цій галузі А. Рудницький присвятив такі статті: “Вечір балад. Концерт „Львівського Бояна”, “Український Хор Дмитра Котка”, “Концерт „Сурми”, “Вечір української хорової пісні”.

6) *Матеріали, присвячені постатям та творчості багатьох зарубіжних композиторів:* Ф. Мендельсону, Й. Брамсу, Р. Вагнеру, З. Вагнеру, Е. Грігу, М. Равелю, Ф. Бузоні, Л. Яначеку, Ф. Шрекеру, А. Русселю, Р. Штраусу, А. Шенбергу, І. Стравінському, Б. Бартоку, з декотрими з яких був особисто знайомий. Цей перелік засвідчує, що А. Рудницького особливо цікавили постаті композиторів-сучасників ХХ ст.;

7) *Статті про актуальні проблеми сучасних культурних європейських і світових музичних процесів.* Будучи палким пропагандистом модернового мистецтва, А. Рудницький своїми публікаціями вносив яскравий струмінь авангардової заангажованості в українську періодику. Однією з перших таких статей є публікація “Про модерну музику за В. Нойманом „Die Music der Gegenwart” (Митуса: Література й мистецтво, 1922). Безперечно цінною для розвитку та розширення естетично-мистецьких горизонтів галицьких музикантів була публікація праці Ф. Бузоні “Спроба нової естетики музики” в авторському перекладі А. Рудницького (Українська музика, 1938). До цього типу матеріалів можна віднести й оглядові статті “Модерна музика” (Діло, 1934) та “Американські музичні імпресії” (Діло, 1938.).

8) *Оперна критика та “оперові стаджіоне”.* Публікації на музичні теми, в яких розглядаються композиторські постаті з досить вичерпною характеристикою їх творчості, рівно ж аналіз окремих

творів (в рецензіях на виконавців) та, особливо, так звані “оперові стаджіоне” – критичні замітки на вистави Львівської опери – були свого роду рекламно-критичними та просвітницькими матеріалами, які впливали та підвищували культурний рівень загалу. Варто зазначити, що А. Рудницький в цілому був одним із промоторів саме оперного мистецтва, а його перу належать статті-огляди про оперні справи Києва, Харкова, Москви, Ленінграду, Берліну, Байройту тощо.

Часто при огляді чи рецензії на постановку тієї чи іншої опери подавалися короткі відомості про композитора, характерні ознаки стилістики, детально аналізувалася композиція твору, що само собою виконувало важливу просвітницьку місію. Багато статей на цю тему належать А. Рудницькому, зокрема: „Кармен” Ж. Бізе, „Паяци” Р. Леонкавалло, „Сільська честь” П. Масканьї, „Жидівка” В. Галеві. (Діло. 1937. – 25.02), Дж. Верді „Трубадур”, Дж. Пуччіні „Тоска”. (Діло. 1937. – 13.04). Оперове стаджіоне. Дж. Верді „Трубадур”, Дж. Пуччіні „Богема”, Дж. Верді „Аїда”. (Діло. 1937. – 11.09), “Євген Онегін” П. Чайковського. (Діло. 1937. – 17.11), Г. Доніцетті “Лючія де Ляммермур”, М. Мусоргський “Борис Годунов”. З 1938 р. після від’їзду А. Рудницького до США цю рубрику в “Ділі” провадив С. Людкевич.

9) *Статті, присвячені тогочасному європейському кінематографу.* В 1934 році А. Рудницький пише також доволі об’ємні статті про сучасний кінематограф: “У фільмових ательє “УФИ” (“Назустріч”, 1934. – № 17 – С. 5) та “УФА (Universum-Film-Aktien gesellschaft)” (“Назустріч”, 1934. – № 13 – С. 5). Ще одним свідченням прихильності А. Рудницького до кіно є його праця над кінострічкою “Запорожець за Дунаєм”, яку знімали в США, а докладний опис цієї небуденної події А. Рудницький виклав у статті “Як повставала фільма „Запорожець за Дунаєм”. (Діло, 1938. – 28.08). А. Рудницький чи не перший галицький композитор, який звернувся до жанру кіномузики.

10) *Виступи в галицькій пресі А. Рудницького-диригента виносять проблематику та ставлять гострі питання розвитку оперно-симфонічного диригування.* Розгорнена стаття в 3-х частинах “Про українську фільгармонію та оперовий театр”: “Наші оркестрові можливості на тверезо”, “Фантастичні мрії про оперовий театр”, “За песимістичними рефлексіями – оптимістичні мрії” (Діло, 1937) містить ряд актуальних тез і для сучасності. А. Рудницький з притаманною йому гостротою та за високими професійними мірками характеризує плеяду львівських та зарубіжних диригентів: А. Солтиса, А. Должиць-

кого, Ю. Лерера, М. Колессу; гастролерів – Е. Массіні, З. Лятошевського, Г. Шерхена, В. Наймарка.

Особливої уваги заслуговує рецензія А. Рудницького на виступи видатного європейського диригента Генрика Шерхена у Львові. Наведемо розлогу цитату з цієї рецензії: “Вчорашній концерт Шерхена дає змогу вдруге у Львові подивляти цього великого диригента і ним захоплюватись. Шерхен уступає своєю, розмірно ще недовгою практикою неодному зі своїх товаришів, зате він перевищає їх теоретичним знанням свого діла, своїми психологічними чи навіть філософічними студіями й міркуваннями над проблемами диригентури й оркестрової гри, їх співвідношення до себе і до виконуваних творів. Тому-то він знає незвичайно рідку і цінну штуку, штуку, якої не показав ще у Львові ні один зі слуханих мною тут диригентів: моментального відчуття дійсного рівня оркестри, моментальної орієнтації у всіх її хибах і прикметах і штуку в найбільш короткому і економному часі зужити ці хиби зводити до мінімум, прикмети видвигати до максимум, рівень пересічної оркестри підносити до рівня доброї, а доброї до знаменитої. Наслідки? Львівська оркестра грала як не та сама, а цілий концерт – був справжнім концертом без ніяких “але”. Критикування чи недоцінення в цім випадку заслуг Шерхена і його феноменального таланту було би навмисним шуканням плям на сонці. Повновартісним солістом такого концерту був Леопольд Мінцер (Бетговен Концерт ц-моль). В тім випадку це одне слово заступає всякі суперлятиви” [5].

З дуже різкою критикою А. Рудницький виступає супроти гастролера Йогана Штрауса – “далекого кривняка (родича) “короля вальсів” [3], висловлюючи саркастичну думку, що про дешевий концерт цього “махальщика-фельдфебеля” варто попереджати поліцію, аби не допускати до сцени таких непрофесіоналів. Натомість диригент Наймарк постає у рецензії А. Рудницького “як відомий диригент своїми кваліфікаціями. І той концерт провів він прецизно, темпераментно, стилево. Побіч Пасторальної симфонії Бетховена, в якій можна було спорити з шан. дірігентом щодо деяких темпів, почувли ми вперше “Симфонію” Кофлера, цікаву своєю ритмікою і спробою шукання нових інструментальних сполук та ефектів” [4].

Широка геокультурна амплітуда діяльності А. Рудницького дозволила відобразити в критичних матеріалах статті провідних диригентів ХХ ст. – Л. Фуртвенглера, А. Тосканіні, Л. Стоковського,

Дж. Барвіолі, С. Кусевіцького, Ф. Стока, Ф. Гіоне, Ф. Райнера, Ю. Орманді, А. Боданцкі, Е. Паніцца, Дж. Паппі, В. Пелетьє, а також Л. Сіротти, А. Родзінського, Л. Брагінського, з якими співпрацював у Львові, Харкові та Києві.

Отже, критично-публіцистичні статті А. Рудницького, які поповнювали загальні відомості української громадськості на найрізноманітніші музичні теми, і становлять матеріал, який надавав можливість ознайомлення та наближення до звершень національної та світової музики першої третини ХХ ст., можна вважати надзвичайно цінним здобутком в розвитку національної музичної культури. Адже галицька преса (музична, мистецька, педагогічна чи загально-громадська немусична) виконувала і роль рефлексора музично-культурних процесів, не лише якнайширше сприяла їх професіоналізації, але була і активним їх учасником. Причому, також завдяки активній позиції галицьких музичних критиків – рівночасно видатних композиторів, виконавців, педагогів, музикологів, методистів, які, як видно з позиціонування в даній статті, вважали справу критики першорядною. І це цілком природньо, адже саме в пресі розгорталися гострі дискусії; піднімалися актуальні проблеми музичної освіти, зокрема, її професіоналізації; вирішувалися магістральні напрями її розвитку; публікувалися найважливіші нормативні документи, постанови; подавалася інформація про важливі події в сфері музичного життя; відбувалися огляди і критика головних подій; творився свого роду унікальний на сьогодні літопис концертних виступів; заторкувалися питання освіти тощо. Важлива роль, яку відіграв А. Рудницький як публіцист і критик для Галичини першої половини ХХ століття, не підлягає жодним сумнівам.

Література

1. Витвицький В. Антін Рудницький – музичний критик і музикознавець // Василь Витвицький. Українська музика : музикознавчі праці. Публіцистика. – Львів, 2003. – С. 215–216.
2. Рудницький А. Де наш композиторський доріст? / Антон Рудницький // Діло. – 1937. – 28.08.
3. Рудницький А. З концертної зали. Шерхен-Мінцер. / Антон Рудницький // Діло. – 1937. – 3.02.
4. Рудницький А. З концертної зали. Йоган Штраус. / Антон Рудницький // Діло. – 1937. – 2.02.

5. Рудницький А. З концертної зали. Перший концерт філгармонії. / Антон Рудницький // Діло. – 1936. – 6.11.
6. Рудницький А. Про виїзд на музичні студії. / Антон Рудницький // Діло. – 1937. – 31.07.
7. Рудницький А. Чи справді аж такий гріх? Відповідь музичним і немuzичним опонентам / Антон Рудницький // Діло. – 1934. – 15.04.– стаття надійшла з Берліна (березень 1934).

References

1. Vytvytskyi V. (2003). Antin Rudnytskyi – muzychnyi krytyk i muzykoznavets [Antin Rudnytskyi – musical critic and musicologist]. *Ukrainska muzyka. Muzykoznavchi pratsi. Publitsystyka* [Ukrainian music: musicology works & publication.]. Lviv. pp. 215–216. [in Ukrainian]
2. Rudnytskyi A. (1937). De nash kompozytorskyi dorist? [Where is our composer's young generation?]. *Dilo*, 28.08. [in Ukrainian]
3. Rudnytskyi A. (1937). Z kontsertovoi sali. Sherken-Mintser [From the concert hall]. *Dilo*, 3.02. [in Ukrainian]
4. Rudnytskyi A. (1937). Z kontsertovoi sali. Yohan Shtravs [From the concert hall. Johann Strauss]. *Dilo*, 2.02. [in Ukrainian]
5. Rudnytskyi A. (1936). Z kontsertovoi sali. Pershyi kontsert filharmonii [From the concert hall. First concert of the philharmonic society]. *Dilo*, 6.11. [in Ukrainian]
6. Rudnytskyi A. (1937). Pro vyizd na muzychni studii [About leaving for music studios]. *Dilo*, 31.07. [in Ukrainian]
7. Rudnytskyi A. (1934). Chy spravdi azh takyi hrikh? Vidpovid muzychnym i nemuzychnym oponentam [Is it really such a sin? The answer to the musical and non-musical opponents]. *Dilo*, 15.04. [in Ukrainian]

Кулиняк Назар, соискатель при кафедре истории музыки ЛНМА им. М. В. Лысенко; научный руководитель: Назар Лилия Иосифовна, кандидат искусствоведения, доцент кафедры истории музыки ЛНМА им. М. В. Лысенко.

Критично-публицистическая деятельность Антина Рудницкого (страницами галицкой прессы первой трети XX века).

В статтєе рассматривается многовекторное и объемное критическо-публицистическое наследие украинского композитора, дирижера, пианиста, культурно-общественного деятеля Антина Рудницкого. Впервые предлагается стратификация и разделение многочисленных материалов и статей по тематическим группам, которые включают следующие блоки: общей проблематики, касающейся развития украинской

музыкальной культуры, педагогики и музыкального образования, рецензий на выступления отечественных и зарубежных исполнителей, обзоров культурно-музыкальных событий. Как оперному дирижеру, А. Рудницкому принадлежит весомая часть статей, которые касаются развития оперного искусства в Украине и за рубежом (не только Европы, но и США), цикл так называемых “оперных стаджионе” (коротких рецензий), материалы, посвященные львовским и выдающимся гастролирующим дирижерам (напр. Г. Шерхену), одни из первых критических статей о развитии кино и киномузыки и др. Статьи А. Рудницкого пополняли общие ведомости украинской общественности на наиразнообразнейшие музыкальные темы (и сейчас ценен его авторский перевод “Новой эстетики музыки” Ф. Бузони (1938), статья “О современной музыке” по „Die Music der Gegenwart” В. Ноймана (1922)) составляют фундаментальный материал для ознакомления и приближения к свершениям национальной и мировой музыки первой трети XX в. и являются ценным достижением в развитии национальной музыкально-критической мысли, предрасполагают к более полной и существенной историографической ретроспекции избранного периода.

Ключевые слова: Антин Рудницкий, музыкальная критика, галицкая периодика первой трети XX века.

Kulynyak Nazar, applicant of the Department of Musicology of Lviv National M. V. Lysenko Music Academy, Academic Adviser: Nazar Liliya Yosyfvna, Candidate of Art History, Associate Professor of the Department of Musicology of Lviv National M. V. Lysenko Music Academy.

Antin Rudnytsky's Critical and Journalistic Activity (At 20th century Galychyna newspapers).

Press was actively involved in the development of musical culture in Galychyna during the first third of the twentieth century, being a kind of reflector and leading generator of ideas and issues of cultural and musical process and A. Rudnytsky was one of most active moderators of this. His journalistic and critical materials can be divided into the next thematic groups: 1) Problematic issues of Ukrainian musical culture development and making it more professional (“Ukrainian song during 30th”, “Our new music”, “The Appearance of a new musical journal”, “About the Ukrainian Philharmony and Opera”, “Ukrainian Music Festival”); 2) Ukrainian national music issues (“Where Is Our Composer Growth?”, “About the Musical Turnouts”); 3) Articles and monographs dedicated to some Ukrainian composer's works. For example, A. Rudnytsky wrote several articles about M. Lysenko. (“M. Lysenko (in memoriam 125th death anniversary)”, “M. Lysenko „Nocturne”); 4) Critiques and overviews about concerts, where A. Rudnytsky

told about such Ukrainian composers as E. Shtorman, L. and H. Kolessa, K. Chichka-Andrijenko, J. Kryh, D. Lishynska, H. Levytyska, R. Savytyska, R. Naymark, K. Fildesh, V. Haliama-Chaplicky, O. Mishuha, V. Liandovska, M. Duda, F. Baynum, L. Mincer, A. Rubinstein, M. Szabat-Svirskya, J. Strauss, H. Sherhen, M. Ravel; 5) General reviews of artistic and musical events (“Shevchenko concert in Great theater”, “International dance competition laureate’s evening”, “Rusalka Dnistrova 100th anniversary concert”); 6) Materials, dedicated to the works of foreign composers: F. Mendelson, J. Brahms, R. Wagner, Z. Wagner, E. Grieg, M. Ravel, F. Busoni, L. Janáček, F. Shreker, A. Russel, R. Strauss, A. Schonberg, I. Stravinsky, B. Bartok, with whom he was acquainted personally; 7) The articles about actual problems of modern European and world musical processes (“About the modern music by V. Neumann „Die Music der Gegenwart”, F. Busoni’s work “A new attempt of musical esthetics” publication, that was translated by A. Rudnytsky, “Modern music”, “American musical impressions”); 8) Opera critiques and opera “stagione” („Carmen”, „Clowns”, „Pastoral Dignity”, „Jewish Woman”, „Troubadour”, „Aida”, „Tosca”, „Bohemia”, “Yevgeny Onegin”, “Lucia de Lammermour”). A. Rudnytsky also wrote about opera theatres in Kyjiv, Khar-kiv, Moscow, St. Petersburg, Berlin, Bayreuth; 9) Articles about the European cinema in those years: “In the cinema atelier “UFI”, “UFA” (Univer-sum-Film-Aktien gesellschaft)”, “About the creation of film „Zaporozhets beyond the Danube”; 10) A. Rudnytsky’s adresses in Galychyna press as a conductor: (“About the Ukrainian Philharmony and Opera”: “About our orchestra possibilities fairly”, “Fantastic dreams about the opera theatre”, “Optimistic dreams beyond the pessimistic reflections”) contain some actual theses for nowadays. A. Rudnytsky wrote about a number of Lviv and foreign conductors: A. Soltys, A. Dolzhynsky, J. Lerer, M. Kolessa; guest artists – E. Massini, Z. Latoszewski, H. Sherhen, V. Neimark. Wide geo-cultural range of A. Rudnytsky’s activity allows to reflect in critical materials the main figures of XX century prominent conductors: L. Furtwengler, A. Toscanini, L. Stokowski, J. Barvioli, S. Kusevitsky, F. Stok, F. Gione, F. Reiner, Y. Or-mandi, A. Bodancki, E. Panizza, J. Pappi, V. Peletier, L. Sirota, A. Rodzinski, L. Braginski with whom A. Rudnytsky cooperated in Lviv, Khar-kiv and Kyiiv.

A. Rudnytsky’s critical and journalist articles about different musical topics form the material that allows to get acquainted with and to get closer to national and world music’s achievements in Galychyna and becomes a valuable in the development of Ukrainian music in Galychyna.

Keywords: Antin Rudnytsky, music critic, Galician periodicals of the first third of the twentieth century.

Стаття поступила до редакції 7.03.2017 р.